
1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Sivistystoimialan tavoitteena on järjestää korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja, jotka johtavat aktiiviseksi yhteiskunnan jäseniksi. Henkilöstö on laadukkaan kasvatuksen lähtökohta, joten henkilöstön osaamiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustulain mukaisesti kaupungin omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Kaupungin koulujen lisäksi Turussa perusopetusta tarjoavat myös Turun normaalikoulu sekä Turun Steiner-koulu.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin kuudessa päivälukiossa sekä Turun iltalukiossa, ruotsinkielisenä Katedralskolan i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Kaupungin lukioiden lisäksi Turussa lukiokoulutusta tarjoavat myös Turun normaali-

likoulun lukio sekä Turun Steiner-koulun lukio. Erityinen koulutustehtävä Turun lukioilla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikki), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiede-linjat) sekä lisäksi Turun Normaali-koulussa (IB-linja).

Nuorten ammatillista koulutusta tarjotaan suomeksi ja ruotsiksi ammatillisen koulutuksen lain ja ammatillisten perustutkintojen perusteiden mukaisena tutkintoon johtavana koulutuksena Turun ammatti-instituutissa. Ammatillisten perustutkintojen lisäksi tarjotaan valmistavaa ja valmentavaa koulutusta.

Oppisopimuskoulutusta tarjotaan Turun oppisopimustoimistossa. Oppisopimuskoulutus toteutetaan henkilökohtaisen opetussuunnitelman perustalta, joka perustuu koulutuskohdaisiin opetussuunnitelmiin.

Ammatillista aikuiskoulutusta tarjotaan ammatillisen aikuiskoulutuslain mukaisena Turun ammatti-instituutissa näyttötutkintoperusteisesti sekä ammatillisesti täydentävää että ammatillisiin perustutkintoihin valmistavaa koulutusta. Koulutusta toteutetaan valtionosuusperusteisen lisäksi työvoimapoliittisena, oppisopimuskoulutuksena sekä muuna maksullisena koulutuksena.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta Turun suomenkielisessä työväenopistossa sekä suomen että muilla kielillä ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsinkielellä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Perusopetusta rahoittavan peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaaminen, erillisavustusten väheneminen ja toisen asteen yksikköhintojen aleneminen ovat heikentäneet Turun kaupungin taloudellista tilannetta. Talouden tasapainotus edellyttää myös sivistystoimialalla toimintojen sopeuttamista. Taloudellisten resurssien riittävyyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina sivistystoimialan palveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos.

Kaupungin asukasluku kasvaa noin 1800 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää myös sivistystoimialan palveluiden kysyntää. Myös muun kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen nopeassa kasvussa.

Nuorisotakuu edellyttää, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu- opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Sivistystoimiala huolehtii osaltaan koulutustakuun toteuttamisesta siten, että kaikille opinhaluisille voidaan tarjota opiskelupaikka.

Sopimuskauden merkittävimmät uudisrakennushankkeet ovat Syvälahden ja Yli-Maarian koulun ja päiväkodin kokonaisuudet. Oppilaitoksia ja päiväkoteja peruskorjataan laajasti. Vuoden 2017 merkittävin peruskorjauskohde on Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio ja vuonna 2018 Puolalan koulu.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat lainsäädäntö ja valtakunnallinen ohjeistus sekä kuntien omat ohjausasiakirjat. Varhaiskasvatussuunnitelmasta tulee normiasiakirja 1.8. 2017 oppilaitosten opetussuunnitelmien tapaan. Lainsäädäntö, kaupungin omat tavoitteet ja palvelujen kysynnän kasvu antavat reunaehdot varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämiselle ja kehittämiselle.

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma on uudistettu siten, että uudet opetussuunnitelmat ovat kunnissa käytössä elokuussa 2016.

Perusopetuksessa oppilasmäärät ovat kääntyneet kasvuun erityisesti alakouluissa. Sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen osalta palvelujen kysynnän kasvun taustalla on kaupungin asukasluvun merkittävä kasvu.

Hallitusohjelmassa panostetaan digitalisointiin kuitenkin voimakkaasti ja tarkoitukseen on luvattu 300 miljoonaa euroa valtakunnallisesti. Sivistystoimiala valmistautuu hankkimaan uudet päätelaitteen vuosiluokille 4 ja 7 vuoden 2017 aikana.

Laitteet tulevat oppilaille henkilökohtaisiksi kolmen vuoden käyttöajalla. Siten kaikilla 4.-9. -luokkalaisilla on päätelaite 1.8. 2019 lukien.

Yhteisvalinnassa perusasteen päättäneet ja lisäopetuksen, valmistavan koulutuksen tai kansanopiston opinnot suorittaneet sekä ilman toisen asteen tutkintoa olevat saavat lisäpisteitä toisen asteen opiskelijavalinnoissa yhteisvalinnassa. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ohjataan aikuiskoulutukseen.

Lukioiden uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön syksyllä 2016.

Aikuiskoulutuksen osalta merkittävä muutos tulee olemaan kilpailuneutraliteettiin liittyvä kuntalain muutos, joka kieltää kuntia osallistumista maksullisista koulutuksista käytäviin kilpailutuksiin.

Hallituksen valmistelussa olevan ammatillisen koulutuksen reformin ennakoidaan aiheuttavan ammatilliseen koulutuksen merkittäviä supistustoimia vuosille 2016 -2017. Ammatillisen koulutuksen reformi poistaa vuonna 2018 jaottelun nuorten ja aikuisten ammatilliseen koulutukseen, jona jälkeen ammatillinen koulutus muodostaa yhden kokonaisuuden.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisema Koulutus ja tutkimus vuosina 2011 - 2016 Kehittämissuunnitelma linjaa toimialan järjestämien palvelujen kehittämistä valtakunnallisesti. Suunnitelman voimassaoloaikana on laadittu Turun kaupungin paikallinen kehittämissuunnitelma: kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi 27.8.2014 koulutuksen järjestäjän paikallisen kehittämissuunnitelman vuosille 2015 - 2020. Valtio ei enää tee uutta kehittämissuunnitelmaa.

Kehittämistyön keskiössä ovat nuorisotakuun toteuttaminen erityisesti koulutustakuun osalta, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin osaamisen kehittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kehittämissuunnitelmassa tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyritään siirtämällä toiminnan painopistettä entistä enemmän aikuisten kouluttamisen suuntaan.

Erityisesti peruskoulussa terveyden edistämisen painopiste on kansallisen kärkihankkeen eli Liikkuva Koulu-projektin toteuttamisessa yhdessä vapaa-aika- ja kiinteistötoimialojen kanssa. Lisäk-

si kehitetään päiväkotien ja oppilaitosten kalusteita uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla. Päiväkotien ja oppilaitosten tarjottavia aterioita viedään entistä terveellisempään suuntaan.

Yksinäisyyden vähentämisessä korostetaan edelleen kiusaamisen vastaista toimintaa ja toisaalta turkulaistumisen edistämistä. Lisäksi koulutuksen nivelvaiheissa pyritään tehokkaampaan ryhmäytämiseen. Erityiskohteeksi otetaan ulkopaikkakuntalaisten ryhmäyttäminen nuorisosteen alussa

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa. Varhaiskasvatuksessa on käynnissä kasvatuskumppanuushanke.

Toisen asteen koulutuksen vetovoimaa ja laatua kehitetään sekä läpäisyastetta pyritään edelleen vahvistamaan puuttumalla keskeyttämisen syihin ja tukemalla valmistumista sekä kehittämällä pedagogiikkaa. Ammatillista koulutusta pitää nuorten osalta kehittää luokamuotoisuudesta sisältökeskeisyyteen lukioden tapaan.

Opettajien pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniikan valmiuksia ja työelämäyhteyksiä vahvistetaan. Oppimisympäristöjä arvioidaan ja niitä kehitetään ottamalla huomioon opetuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset.

Perusopetuksen ja lukioden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen

palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman kokonaissuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävissä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen koulutuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä. Ennen peruskorjauksiin ryhtymistä tulisi selvittää yksiköiden määrän vähentämistä ja oppimisympäristöihin tehtäviä muutoksia.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen koulutuksen aloituspaikat paikat pidetään käytössä talousarvion sallimissa rajoissa.

Sivistystoimiala on aktiivisesti mukana tiedolla johtamisen kehittämishankkeissa, jolla pyritään saamaan tietoa eri järjestelmistä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Käyttötalousosa							
Toimintatulot	32 048 176,38	27 694 566					
Valmistus omaan käyttöön	468,84	0					
Toimintamenot	311 877 594,79	314 272 496					
Toimintakate	279 828 949,57	286 577 930					
Muutos-%	0,2%	2,4 %					
Investointikulut	1 317 714,69	1 865 000					
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0,00	0					
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	0,00	0					
NETTO	1 317 714,69	1 865 000					
Muutos-%	76,6%	41,5 %					

TILAINVESTOINNIT SIVISTYSTOIMIALA

KIINTEISTÖLIIKELAITOKSEN TILAPALVELUIDEN INVES- TOINTIOHJELMA	Hyväksytty kustannus- arvio	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Valmistu- misvuosi- tavoite
Pallivahan koulun peruskorjauksen loppuosa	3 462 000	500 000	1 009 000			2018
Luostarivuoren koulun peruskorjauksen loppuosa	1 383 000	350 000				2017
Puopellon koulun peruskorjauksen loppuosa	4 398 000	1 450 000				2017
Katedralskolan (peruskorjaus)	10 413 000	1 900 000	700 000			2017
Puolalan koulu (peruskorjaus)	13 100 000	300 000	6 400 000	5 400 000	1 000 000	2019
Pansion koulu (peruskorjaus)	n/a		40 000			2022
Kaks Kerran koulu (uudisrakennus)	n/a			40 000		2024

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytty kustannus- arvio	Valmistu- misvuosi- tavoite
Syvälahden koulu	26 000 000	2017
Yli-Maarian koulu ja päiväkot	22 000 000	2018
Raunistulan päiväkot	4 400 000	2016
Tallimäen kentän päiväkot	5 000 000	2017
Turun Suomalainen Yhteiskoulu	9 713 000	2018

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET	Valmistu- misvuosi- tavoite
Viinamäenkadun päiväkodin peruskorjaus	2018
Niitunniskantien päiväkodin peruskorjaus	2019
Talinkorventien päiväkodin peruskorjaus	2021
Piinokankadun päiväkodin peruskorjaus	2021
Varissuon koulu (peruskorjaus)	2022
Runosmäen monitoimitalo (varhaiskasvatus, nuoriso ja kirjasto)	2021
Ruiskatu 8 (ammatti-instituutti)	2019
Juhana Herttuan koulutalo (peruskorjaus)	2021
Jäkärälän päivähoitotilat	2016
Samppalinnan koulu	2021
Ammatti-instituutin tilaratkaisut (Juhannuskukkula, Aninkainen, logistiikkakoulutus)	2017

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimitulot	Toimintamenot	Toimintakate
#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?
#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?
#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?
#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?
#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?	#NIMI?

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	3668	3665	3610		3610	3610	3610
Palkat ja palkkiot	140 465 937,91	139 754 613					

Kaupunginvaltuuston talousarviopäätöksessä 16.11.2015 § 197 sivistystoimialan määrärahoja lisättiin 2,0 M€ ryhmäkokojen kasvun ehkäisyyn. Tämä määräraha tarkoittaa henkilötyövuosina 46 lisäystä vuodelle 2016, eli htv-luku kasvaa 3619:stä 3665:een.

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	332 796	321 603	320 353		328 467	335 607	335 607
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	332 796	321 603	320 353		328 467	335 607	335 607
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)							
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	47 145 409	50 649 814	51 257 699		52 817 250	54 502 419	55 688 291

Lisätietoja:

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä. Huom. TA2017 lukuun ovat vaikuttaneet seuraavat kohteet:

- Mikaelin koulun Agan yksikön siirtyminen Sappalinnan kouluun syksyllä 2016
- Yrittäjyyskasvatuksen tilan (AI) valmistuminen Kupittaaalle syksyllä 2016
- Logistiikkakoulutuksen väistötilojen valmistuminen kesällä 2016 ja Amiraalistonkadun tiloista luopuminen
- Kiinamyllyn koulun mahdollinen tiloista luopuminen 2017 aikana
- Juhannuskukkulan yhdestä osakokonaisuudesta luopuminen vuoden 2016 loppuun mennessä

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2018:

Syvälahden koulu ja päiväkotit 7/2018 alkaen, samalla luopuminen Lautturinkadun päiväkodista ja alueen parakeista.

Rauninaukion päiväkodin korvaava tila (Kastun koulun tontti) 1/2018 alkaen, samalla luopuminen Rauninaukion ja Paltankadun päiväkodista.

Sofiankadun päiväkodin korvaava tila (Tallimäen kenttä) 1/2018 alkaen, samalla luopuminen Sofiankadun päiväkodista.

TS 2019:

Yli-Maarian koulu ja päiväkotit 1/2019 alkaen, samalla luopuminen Moisio koulun puurakennuksesta ja Tommilankadun tiloista sekä mahdollisesti osasta Halikonkadun tiloista.

Puolalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 8/2019.

Ruiskatu 8 käyttöön otto 8/2019, samalla luopuminen Kellonsoittajakadun, Lemminkäisenkadun (aiku), Syreenikujan ja Inkilänkadun tiloista.

TS 2020:

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Monipuolistetaan varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa	<i>Strateginen linjaus: 2.2.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.8.</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kunnallisen ja yksityisen päivähoiton suhteellinen osuus (%)	72/28	72/28	70/30		Mikäli tavoite toteutunut 2017, päätetään seuranta strategisena tavoitteena.	Mikäli tavoite toteutunut 2017, päätetään seuranta strategisena tavoitteena.	Mikäli tavoite toteutunut 2017, päätetään seuranta strategisena tavoitteena.
Tavoitteen kuvaus: Varhaiskasvatuksen palveluiden asiakaslähtöisyyttä kasvatetaan laajentamalla yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on nostaa yksityisen palvelutuotannon osuus 30%:iin.							

Tavoite 2: Palveluverkon tarkastelu	<i>Strateginen linjaus: 2.2.6.</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2, 2.2.8.</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Palveluverkon tarkastelu tehdään ja esitetyt toimenpiteet toteutetaan.		tehdään keväällä			tehdään keväällä 2018 tarvittavat päätökset		tehdään keväällä
Tavoitteen kuvaus: Valmistellaan seuraava palveluverkkoselvitys vuoden vaihteessa 2017/2018							

Tavoite 3: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	<i>Strateginen linjaus: 2.2.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 3.2.3</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Siirrytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudenlaiseen oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma			Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-5. ja 7.-8.-	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-

			luokkalaisilla		luokkalaisilla	luokkalaisilla	luokkalaisilla
Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuellla.							

4.2 Strategiset hankkeet (kh)

Kaupungin toimialojen yhteiset

Tavoite: Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Osaava ja oppiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.2.7.		Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.8.		
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari:							
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Nuorisotakuun toteuttamista ja ammatillisen koulutuksen läpäisyn parantamista jatketaan. Verkostoyhteistyönä toteutettavaa aikuisten ohjausta jatketaan mm. OpinOven ja Ohjaamon kanssa. Työväenopiston koulutustarjontaa suunnitellaan yhdessä työttömien järjestön kanssa.							

Tavoite: Terveiden elämäntapojen edistäminen	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.2.		Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1., 2.2.8.		
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari:							
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Turun koulut liikkeelle- projekti toteutetaan yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lasten ja nuorten liikkumisen tavoitteena 2 h/päivä, koulupäivän liikunnallistaminen, kerhotoiminnalla sekä aamu- ja iltapäivätoiminnalla edistetään pysyvien harrastuspolkujen syntymistä. Terveelliseen ruokaan ja sokerin käytön vähentämiseen panostetaan.							

Tavoite: Vanhemmuuden tukeminen	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Osaava ja oppiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.2.8			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.5.	
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari:							
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Kasvatuskumppanuus							

Tavoite: Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.2.			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.3.	
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari:							
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Vieraskielisten oppilaiden ja opiskelijoiden tukeminen, KiVa-koulutoiminta ja muut kiusaamista vähentävät toimenpiteet. Ryhmäyttäminen opintojen alussa toisella asteella.							

Sivistystoimialan yhteiset (kasvatus- ja opetuslautakunta)

Tavoite: Työelämäyhteistyön ja -palveluiden kehittäminen	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Osaava ja oppiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.2.8.			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 2.2.4.	
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							

Mittari:							
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Uusien ja innovatiivisten lukion ja työelämän yhteistyömallien kehittäminen ja käyttöön ottaminen. Uusien työelämälähtöisen opetuksen mallien ja oppimisympäristöjen kehittäminen. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen tukemiseen ja ohjaamiseen otetaan käyttöön uusia digitaalisia välineitä ja niiden käyttöön liittyviä pedagogisia toimintamalleja.							

Tavoite:	Kesto (vuodet)		Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen			Muut toteutettavat linjaukset:	
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe							
Mittari:							
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite:							

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alataavoite	Kaupungin tavoite 2017	Toimialan TAE 2017
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia.	Työssä jaksamista tukeva henkilöstöpolitiikka	Sairauspoissaolot alla suurten kaupunkien keskiarvon (kaupungin tasolla)	Sivistystoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Urapolkujen aktiivinen seuranta	Varhe-maksu alle suurten kaupunkien keskitason (kaupungin tasolla)	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrä
Turku on vetoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Henkilötyövuosien aleneminen edellisestä vuodesta	Sivistystoimialan HTV-tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö" ja on 3610

			son						
lukiokoulutus	5/6	4/6	alle keskita- son	keskitasolla	keskitasolla	keskitasolla	keskitasolla	..	.
ammatillinen koulutus (käyttökustannukset sis. poistot suhteessa saatuun valtiosuuteen, %	100,1	99,9	101,1						

*Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoitossa sekä kotihoidon tuella yhteensä

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
KuntaKesu	